

Met de tram langs de Vlaamse kust

Trams rijden doorgaans in de stad. De Belgische Kusttram rijdt op een steenworp afstand van de zee, tussen Knokke en de Franse grens. En dat al 125 jaar. **André Keikes** gleed langs het strand.

De Belgische Kusttram rijdt op een steenworp van zee.

Het is altijd leuk om naar zee te gaan. Zon op je kop, wind in je haar. Onze zuiderburen hebben een prachtig alternatief voor een dagje strand: de tram langs de Vlaamse kust.

De Kusttram, ook onderdeel van een uitgebreid buurtspoorwagent, bestaat dit jaar 125 jaar en viert zijn verjaardag met klinkende passagiersfietsen: meer dan 12 miljoen reizigers maken jaarlijks gebruik van de tram, die zich zoevend en zo nodig toetereend door de badplaatsen beweert.

Het gaat langs het strand en attracties, zoals Plopsaland in De Panne. Maar ook direct langs de zee, langs feestelijke torenflats, prachtige villa's en schaarse stukjes ongerepte duinen.

Je kunt bijvoorbeeld in Oostende opstappen. De tram stopt voor het treinstation, dat makkelijk bereikbaar is vanuit Brussel, Gent en Brugge. Met de Kusttram kun je vervolgens richting Frankrijk of Nederland, langs halveplaatsen met tot de verbeelding sprekende namen als Zwarte Kiezels, Belle Vue, Moeder Lambic of Krokodiel. De 70 kilometer lange route is de langste tramlijn ter wereld. Met een dagkaart kun je zeventig keer in- en uitstappen. Blijf je zitten, dan rijdt je in twee uur en twintig minuten van de Franse naar de Nederlandse grens. Of andersom. De tram voert langs kuststadjes en dorpen, waarvan Knokke en het aangekoppelde Heist een goudgerand etiket dragen. Hier ligt onze eerste halte van de tram. In 't Zoute, bovenin Knokke-Heist met zijn chique villa's. Knokke is bekend van zijn festivals. Maar er zijn ook veel galeries, er is het lange strand en het casino heeft zijn faam verspreid.

Je kunt tijdens de rit overal uitstap-

pen. Waar je dat zeker moet doen, is in De Haan. Het dorp ontstond begin vorige eeuw toen vermoedelijk hier een nieuw lustoord lieten aanleggen: Coq-sur-Mer. De Duitse architect Stüger kwam met een plan voor een dorp met prachtige belle époque-woningen in een schilderachtige villa's. Het tramstation werd een juweeltje van Jugendstil. Veel is daarvan nog te zien, alleen is de naam van het plaatsje intussen veranderd in het Nederlandse De Haan. Verder naar weer, richting Oostende, oit het zomerverblijf van koningen en prinses, adell en rijkke bourgeoisie. Zij hebben hun erfenis op veel plekken nagelaten. Zoals de Smet-de Naeyerbrug, in de volksmond Tetenbrug ge-

noemd. Verlucht met beelden van naakte, Afrikaanse vrouwen, vandaar de naam.

Na Oostende volgt Nieuwpoort, voor iedereen ouder dan 40 jaar bekend van de Slag (wie weet nog waarom het ging?). Voorbij Nieuwpoort passeert de tram de Ilzer, een beladen naam vanwege de gruwelen van de Eerste Wereldoorlog. Vanaf hier liep het Ilzerfront. Dertig jaar later, tijdens de Tweede Wereldoorlog maakte dezelfde kuststrook deel uit van de Atlantikwall, waarmee de Duitsers de geallieerden wilden tegenhouden. Pas na de oorlog begon het succesverhaal van de tram. Begin jaren tachtig werd de trambaan volledig vernieuwd en dankzij modernisering groeide het aantal reizigers. Tegenwoordig rijdt in de zomerperiode elke tien minuten een tram en 's winters elke twintig minuten.

De bijna fluisterstille trams hebben eigenlijk maar één probleem: je hoort ze nauwelijks en je ziet ze pas als ze vlakbij zijn. Daarom is het hele traject een aaneenschakeling van veiligheidsvoorzieningen. Met licht- en geluidssignalen, speciale afgeschieden beddingen, hekken, toeters en waarschuwingssystemen voor de bestuurder. De trams zelf, die op langere afstanden soms 70 kilometer per uur rijden, zijn voorzien van zachte bumpers en een soort schepvoorziening, die van pas kunnen komen

als iemand niet goed oplet. En dat komt nog wel eens voor. Dit jaar zijn er tal van feestelijke den ter gelegenheid van het 125-jarig bestaan. Zoals tentoonstellingen, spelletjes en op 12 juni een optocht van historische trams tussen Westende en Oostende.

In de romantische Venetiaanse Gaanderijen in Oostende is van 12 juni tot 14 november de tentoonstelling 'Tram in zicht'. Pronkstuk op die tentoonstelling is het koninklijk tramrijtuig van Leopold II. De koning had eind negentiende eeuw grotere plannen met het toen al mondaine Oostende. Maar behalve een standbeeld, is van Leopolds plannen niets terechtgekomen. Toch is Oostende, ondanks massale sloop en nieuwbouw op sommige plekken, nog steeds een excentriek negentiende-eeuwse oord, waar de invloed uit de tijd van Leopold II is terug te vinden. Een andere expositie is de buiten-tentoonstelling op de Zeedijk van fotograaf Michiel Hendryckx. Hij fotografeerde het dagelijks leven op en rond de Kusttram. En voor de sportievelingen is op 9 oktober de Kustramloop langs het traject tussen Nieuwpoort en Oostende. Oh ja, de Slag bij Nieuwpoort was in 1600. Op 2 juli van dat jaar maakte prins Maurits korte metten met het Spaanse leger toen hij op weg was de Duinkerker piraten een lesje te leren. Die overwinning was weliswaar goed voor het ima-

go van Maurits, maar had militair weinig betekenis. En de piraten bleven ongenoemd.

 www.dekusttram.be
www.uitinoostende.be
www.toerismevlaanderen.nl

 Reageren?
redactie.reizen@wegener.nl

Infographic: CNV

Boek over geschiedenis van de Kusttram

Over de Kusttram is het boek *De Kusttram* verschenen, dat de geschiedenis van de tram uitvoerig belicht. Behalve een overzicht van de rijke geschiedenis, geeft het rijk geïllustreerde boek een antropologische kijk op het alledaagse tramleven en staan er hoofdstukken in over het architecturaal erfgoed, de toekomst van de Kusttram en de tram als icoon van de kust.

 Georges Allaert en Marc Reynebeau – *De Kusttram*. Uitgeverij Lannoo, 29,95 euro.

De bescheiden pier van Oostende.

foto's: GPD